

แผนแม่บท

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด

(๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙)

สนองพระราชดำริโดย

กรุงเทพมหานคร

(อพ.สธ.- กทม.)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
วัตถุประสงค์	๑
เป้าหมาย	๑
โครงสร้างของแผนแม่บทกรุงเทพมหานคร	๒
กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร	๒
กรอบการใช้ประโยชน์	๒
กรอบการสร้างจิตสำนึก	๒
ตารางแผนงาน/กิจกรรมตามแผนแม่บท	๔
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ระยะ ๕ ปีที่เจ็ดกรุงเทพมหานคร	

คำนำ

กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงของประเทศ จึงเป็นศูนย์กลางความเจริญในทุก ๆ ด้าน เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ รวมทั้งมีความหนาแน่นของประชากรเพิ่มขึ้น จึงมีผลทำให้พื้นที่สีเขียวมีจำนวนลดลงเรื่อย ๆ ส่งผลให้พรรณพืชหลากหลายชนิดที่ยังไม่ได้ศึกษา และบางชนิดที่ยังไม่สำรวจพบสูญพันธุ์ไปด้วยเช่นกัน

คณะกรรมการดำเนินการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สนองพระราชดำริโดย กรุงเทพมหานคร จึงได้จัดทำร่าง แผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สนองพระราชดำริโดย กรุงเทพมหานคร ตามแนวทางการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ - กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙) เสนอเพื่อพิจารณำกราบังคมทูลให้ทรงพระราชวินิจฉัย เป็นแนวทางในการดำเนินการสำหรับกรุงเทพมหานครต่อไป

**แผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ – กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙)
สนองพระราชดำริโดย กรุงเทพมหานคร**

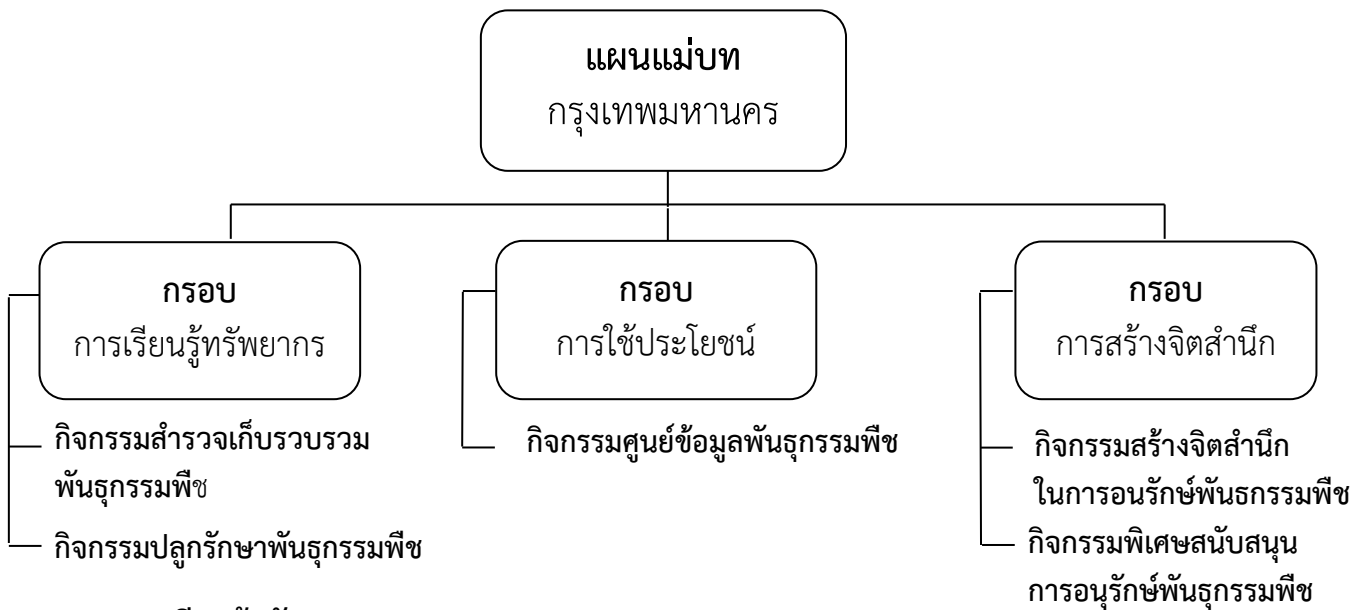
วัตถุประสงค์

๑. เพื่ออนุรักษ์พืชพรรณและความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตลอดจนการนำไปปลูกและขยายพันธุ์
๒. เพื่อจัดทำทะเบียนรหัสพืชควรค่าแก่การอนุรักษ์พันธุกรรมกรุงเทพมหานคร ได้แก่ พืชถิ่นเดียว พืชหายาก พืชมีอายุตั้งแต่ ๑๐๐ ปีขึ้นไป รวมทั้งพืชที่มีประวัติที่น่าสนใจ เช่น
  - ปลูกโดยพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ สมเด็จพระสังฆราช หรือบุคคลสำคัญของประเทศไทย
  - ต้นไม้เก่าแก่อยู่คู่กับพื้นที่นั้น ๆ เช่น มะขาม ท้องสนามหลวง
  - กรณีอื่น ๆ ที่เป็นการให้ความสำคัญหรือให้คุณค่ากับต้นไม้ต้นนั้น เช่น เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์, ต้นไม้ในพุทธประวัติ, ต้นไม้ประจำเขต ฯลฯ
๓. เพื่อสนับสนุนโรงเรียนสมัครเข้าร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
๔. เพื่อสนับสนุนสำนักงานเขตสมัครเข้าร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ในงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่เขต
๕. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลพืชควรค่าแก่การอนุรักษ์พันธุกรรมกรุงเทพมหานครและไม่ยืนต้นในสวนสาธารณะ รวมทั้งพัฒนาระบบงานสารสนเทศ
๖. เพื่อเป็นสถานที่ให้หน่วยงานต่าง ๆ เยาวชน และประชาชนผู้สนใจทั่วไป ศึกษาเกี่ยวกับพืชควรค่าแก่การอนุรักษ์พันธุกรรมของกรุงเทพมหานคร และฐานทรัพยากรท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร
๗. เพื่อสร้างเสริมจิตสำนึกให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เยาวชน และประชาชนผู้สนใจได้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ พันธุกรรมพืช ตลอดจนเกิดความรู้สึกหวงแหน และร่วมกันปกป้องรักษาไว้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

ดำเนินงานสนองพระราชดำริโครงการครบ ๓ กรอบการดำเนินงาน จำนวน ๕ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช กิจกรรมศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

โครงสร้างของแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช

- การสำรวจพันธุกรรมพืชควรค่าแก่การอนุรักษ์ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เช่น สวนสาธารณะ ศาสนสถาน สถานศึกษา หน่วยงานราชการอื่น พื้นที่สาธารณะ พื้นที่เอกชนและพื้นที่อื่น ๆ
- การสำรวจข้อมูลไม้ยืนต้นในสวนสาธารณะด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช

- การปลูกรักษาพันธุกรรมพืชควรค่าแก่การอนุรักษ์
- การขยายพันธุ์พืชควรค่าแก่การอนุรักษ์เพื่อปลูกหรือเพื่อแลกเปลี่ยนหรือแจกจ่ายพันธุกรรม

กรอบการใช้ประโยชน์

กิจกรรมศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืช

- การจัดทำฐานข้อมูลพืชควรค่าแก่การอนุรักษ์พันธุกรรมกรุงเทพมหานคร และฐานข้อมูลไม้ยืนต้นในสวนสาธารณะ
- การจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นพื้นที่เขต

กรอบการสร้างจิตสำนึก

กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

- การจัดแสดงพิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพมหานคร
- งานพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับทรัพยากรทั้ง ๓ ฐาน

กิจกรรมพิเศษสนับสนุนในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

- สนับสนุนโรงเรียนสมัครเข้าร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
- สนับสนุนสำนักงานเขตใน กทม. สมัครเข้าร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ในงานสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
- ร่วมจัดแสดงนิทรรศการ ในงานประชุมวิชาการและนิทรรศการ อพ.สธ.
- ปรับปรุงข้อมูลในเว็บไซต์ อพ.สธ.-กทม.
- การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ตารางแผนงาน/กิจกรรมตามแผนแม่บท
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ – กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙)
กรุงเทพมหานคร